

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI
Konsolosluk Orta Doğu Dairesi BaŐkanlıĐı

7/9992

C.K. 20

Sayı : B.06.0.KOG.0.01.04.00-915.20/ÜRDÜN-2012/9405908
Konu : Soru Önergesi / Hızır Sofuoğlu adlı
gemi

02.11.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: 02.10.2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-86735 sayılı yazıları.

Milletvekili Sayın Oktay EkŐi'nin, ilgi yazıları ekinde Bakanlığımıza gönderilen 27.08.2012 tarihli ve 7/9992 sayılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.


Ahmet DAVUTOĞLU
DıŐiŐleri Bakanı

Ek: 4 Sayfa.



T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI

(B.06.0.KOG.0.01.04.00-915.20/ÜRDÜN-2012/9405908 sayılı yazının ekidir)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN OKTAY EKŐI'NİN
7/9992 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORULAR

1. Erler Denizcilik isimli firmaya ait, İstanbul Limanına kayıtlı 5210 DWT'luk Hızır Sofuoğlu isimli Türk geminin, yerli acente ile gemi sahibi Erler Şirketi arasındaki "alacak" sorunu nedeniyle 6 ayı aŐkın süredir Ürdün'ün Akabe limanında alıkonulduğundan haberdar mısınız?
2. Gemi personelinin iddiasına göre "bizzat görüşmek ve yardım istemek" için telefonla görüştükleri Amman Büyükelçiliği yetkilisinin (Büyükelçiyle görüştüklerini zannetmişler ama sonra başkasıyla görüştüklerini anlamışlar) kendilerine "Akabe'yi terk edip Amman'a gelerseniz sizi tutuklatırım" diyerek çabalarını boŐa çıkardığı ileri sürülmektedir. Yardım isteyen bir Türk vatandaŐına yapılan bu muamele, yurt dıŐındaki temsilciliklerimizde görev yapan diplomatlarımız ve diğer personel yönünden olağan mıdır? Değilse bu tür Őikayetleri önlemek amacıyla ne yapılmaktadır?
3. Hızır Sofuoğlu gemisinin Akabe limanında alıkonulması sırasında görev yapan Amman Büyükelçimiz ile daha sonra (Haziran 2012'de) göreve gelen yeni Büyükelçimizin konuyla ilgili olarak Bakanlığa verdikleri raporların mahiyeti nedir?
4. Hızır Sofuoğlu isimli gemide çalıŐan personelden kaçđ Türkiye'ye getirilmiş veya gönderilmiştir?
5. Gemi personelinin aylardır bir kuruŐ gelir olmadan Ürdün gibi yabancı bir ülkede yaşamlarını idame ettirmelerinin mümkün olmayacağı aŐikâr olduğuna göre, Őubat veya Mart 2012'den beri bunlara Büyükelçiliğimizce sahip çıkılmamasının açıklaması nedir?
6. Hızır Sofuoğlu isimli gemide bir yangın çıktığı ve bu nedenle personelden bir kısmının (veya orada kalanların tamamının) tutuklandığı doğru mudur?
7. Ürdün'de rehin kalan bu Türk vatandaşlarının ülkemize getirilmesi için Bakanlığınız Ürdün makamları nezdinde ne gibi teşebbüste bulunmuştur? Alınan sonuç veya bilgi nedir?
8. Bakanlığınızdan yardım talebinde bulunmak için İstanbul'dan Ankara'ya gelen (gemide stajyer olarak bulunan Sakarya Deniz Ticaret Meslek Yüksek Okulu 2. Sınıf öğrencisi İsmail Aksoy'un annesi Tülay Aksoy ve dayısı Necmettin Aksoy'a) Konsolosluk İşleri Genel Müdürlüğünde çalıştığı anlaşılan Metin Aydın'ın, "Geçmişe mazi derler. Bizim yapacağımız bir Şey yok diyerek çaresizlik içinde bıraktığı doğru mudur?

YANITLAR

1. Bakanlığımız ve Amman Büyükelçiliğimiz Hızır Sofuoğlu adlı geminin Akabe Limanında ana motorunda çıkan arıza ve mürettebatın sıkıntılarında 31.05.2012 tarihi itibariyle bilgi sahibi olmuştur. Bu tarihe kadar ne Erler Denizcilik firması yetkililerinden, ne gemi mürettebatından, ne de Türkiye'deki herhangi bir ilgili kurumdan Büyükelçiliğimize bilgi verilmiş olup, yardım talebinde de bulunulmamıştır. 31.5.2012 tarihinde Bakanlığımızı arayan Hüseyin Aksoy adlı vatandaşımız, anılan gemide bir süredir staj yapan oğlu İsmail Aksoy'dan haber alamadığından bahisle, akıbeti konusunda bilgi talebinde bulunmuştur. Büyükelçiliğimiz, anılan stajyerin akıbetine ilişkin yaptığı araştırma sonucunda geminin ve mürettebatın yaşadığı sorunlardan haberdar olmuştur.
2. Bahsekonu iddialar tamamen asılsızdır. Tam tersine, Amman Büyükelçiliğimiz, Ürdün Akabe Liman İşletmesi yetkilileri ve ardından Erler Denizciliği'nin limandaki acentesi Naouri Group nezdinde girişimlerde bulunarak, gemide sıkıntı çeken mürettebatın moral takviyesi amacıyla zaman zaman gününbirlik izinle karaya çıkmalarını sağlamıştır. Ürdün Liman İşletmesi yetkilileri ile Naouri Group bu konuda ve gemi ile mürettebatının günlük ihtiyaçlarının karşılanması hususunda yasal zorunluluklara rağmen risk alarak son derece esnek davranmışlardır. Ülkeye resmi giriş yapılmadan gerçekleşen bu gününbirlik izinler çerçevesinde karaya çıkan gemi mürettebatından 7 vatandaşımız Büyükelçiliğimizi yola çıktıktan sonra arayarak, Akabe'den kendi imkânlarıyla kiraladıkları araçla, ülkemize dönmek için Kraliçe Aliya havalimanından çıkış yapmak üzere Amman'a intikal ettiklerini bildirmişlerdir. Amman Büyükelçiliğimiz yetkilisi ise, Ürdün mevzuatı gereği pasaportlarında ülkeye giriş damgası bulunmayan yabancıların çıkışlarına müsaade edilmeyeceği ve yasadışı yollardan giriş yapıldığı gerekçesiyle haklarında adli işlem yapılabileceği hususunda bilgi vermiş ve vatandaşlarımızın ülkeden çıkışları esnasında yaşayabilecekleri mağduriyeti önlemek amacıyla uyarıda bulunmuştur. (Esasen, Naouri Group yetkilisi mürettebatın isimlerini tüm hudut kapılarına bildirdiklerini, dolayısıyla çıkışlarının da mümkün olamayacağını Büyükelçiliğimize bildirmişti).
3. Amman Büyükelçiliğimizle Bakanlığımız arasında Hızır Sofuoğlu gemisi ve mürettebatının durumu hakkında süreçten haberdar olunmasından itibaren sürekli bilgi akışı olmuştur. Amman Büyükelçiliğimizden Bakanlığımıza gönderilen yazılarda ve yapılan şifahi görüşmelerde gemideki arıza, geminin ve mürettebatın durumu, gemi sahibi firmanın durumu bildirilerek Bakanlığımızdan gemi adamı vatandaşlarımızın yurda dönüşlerinin sağlanmasını teminen ilgili kurumlarımız nezdinde yapılacak girişimlerin sonucuna göre talimat istenmiştir. Bakanlığımız, mürettebatın ülkemize dönüşünün sağlanması için Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Deniz Ticaret Odası başta olmak üzere ilgili Devlet kurum ve kuruluşlarıyla eşgüdüm içerisinde gerekli çalışmaları yapmıştır.
4. Hızır Sofuoğlu adlı gemide Akabe Limanında ana motor arızası çıktığında "Gemi Adamı Donatımında Asgari Emniyet Sertifikası"nda belirtildiği üzere 12 gemi adamı mevcuttu. Bu 12 gemi adamından sağlık sorunları yaşayan 4'ünün ülkemize dönüşüne Amman Büyükelçiliğimiz tarafından yapılan girişimlere istinaden Ürdün makamlarınca insani mülahazalarla izin verilmiştir. Diğer 8 vatandaşımızın ülkemize dönüşleri ise, yangın nedeniyle Ürdün adli makamlarının başlattığı yargı sürecinin sonucuna bağlıdır.
5. Gemi personeline Büyükelçiliğimizce sahip çıkılmadığı iddiası gerçeği yansıtmamaktadır. Büyükelçiliğimiz haberdar olduğu andan itibaren konuyla yakından

ilgilenmektedir. Bu meyanda yangın çıkana dek gemide buldukları süre zarfında Amman Büyükelçiliğimizin girişimleri neticesinde gemi sahibi firmanın Akabe Limanındaki acentesi Naouri Group tarafından sağlanan yakıt ve kumanyayla mürettebat, jeneratörlerini çalıştırmış, gıda ihtiyacını karşılamış, buna ilaveten moral takviyesi maksadıyla gününbirlik karaya çıkışlarına da imkân sağlanmıştır. Yangın sonrasında ise gemi mürettebatı vatandaşlarımıza giysi temin edilmiş ve günlük ihtiyaçlarının karşılanması maksadıyla para yardımında bulunulmuştur.

6. 09 Ağustos 2012 tarihinde adigeçen geminin muhtelif yerlerinde eşzamanlı yangın çıkmış, mürettebatın kamaralarıyla mutfağı yanmış ve sonuçta gemi hurda hale gelmiştir. Gemi güvertesinde bulunan mazotun patlama riski nedeniyle itfaiye ekipleri söndürme/soğutma amacıyla gemiye çıkamamış, ancak denizden müdahale edebilmiştir. Mürettebattan, aşçı Cemal Atay'ın elinden hafif şekilde yaralanması dışında başka yaralanma ve can kaybı olmamıştır.

Ürdün makamları sözkonusu yangının kasten mürettebat tarafından çıkarıldığı şüphesiyle geminin 8 kişilik mürettebatını gözaltına almıştır. Savcılık olayla ilgili gerekli tahkikatın yapılabilmesi için adigeçenlerin tutuklanmasına karar vermiş ve Akabe Tutukevine sevk etmiştir. Olayla ilgili adli süreç devam etmektedir. Büyükelçiliğimiz yetkilileri, Akabe'deki Tutukevine giderek vatandaşlarımızı ziyaret etmiş, ailelerine avukat tutulması hususunda gerekli yardımlarda bulunmuştur.

7. Amman Büyükelçiliğimiz, gerek Ürdün resmi makamları, gerek liman idaresi ve acenta şirketi yetkilileri nezdinde muhtelif girişimlerde bulunarak mürettebatın Türkiye'ye dönüşünü sağlamaya çalışmıştır.

Bununla birlikte, bahsekonu makamlar, uluslararası sefere çıkan gemilerde, Uluslararası Can Emniyeti Sözleşmesi (SOLAS) kuralları uyarınca düzenlenen "Gemi Adamı Donatımında Asgari Emniyet Sertifikası"nda belirtilen asgari gemi adamı sayısı kadar mürettebat bulundurma zorunluluğu olduğuna atıfla, bu kural gereğince limana yanaşmış Hızır Sofuoğlu isimli geminin mürettebat sayısının, liman ve gemi güvenliğini tehlikeye sokabileceği mülahazasıyla ilgili makamlarımızca düzenlenmiş bulunan sözkonusu sertifikada kayıtlı mürettebat sayısının altına indirilmesine izin verilemeyeceğini bildirmişlerdir.

Amman Büyükelçiliğimiz yetkilileri yangından iki gün önce (7 Ağustos 2012) bizzat Akabe'ye giderek Akabe Liman İşletmeciliği ve gemi sahibi Erler Denizcilik'in acentesi Naouri Group yetkilileriyle bir toplantı yapmışlardır. Toplantıda, geminin rıhtımda veya mümkün olamıyorsa demirleme alanında "laid-up" edilerek, "Gemi Adamı Donatımında Asgari Emniyet Sertifikası"nın yeniden düzenlenmesi suretiyle mürettebatın ülkemize gönderilmesi talebini yinelemişlerdir.

Ancak iki gün sonra geminin yanması üzerine tüm mürettebat kundaklama şüphesiyle gözaltına alınmış ve Ürdün Savcılığı soruşturmaya başlamıştır.

Öte yandan, Amman Büyükelçimiz, Ürdün Adalet Bakanı Ghaleb Zoubi'yi 24 Ekim 2012 tarihinde ziyaret ederek, 9 Ağustos 2012 tarihinde kundaklama şüphesiyle Hızır Sofuoğlu adlı geminin mürettebatı 8 vatandaşımızın gözaltına alınmalarından bu yana yaklaşık üç ay geçmesine rağmen henüz mahkemeye çıkarılmadıklarını, olay her ne kadar Ürdün karasularında gerçekleşmiş olsa da geminin Türk bayraklı, gemi sahibinin ve mürettebatın Türk vatandaşı olmaları nedeniyle tutuklu vatandaşlarımızın yargılanmalarının ülkemizde yapılmak üzere

Türkiye'ye nakledilmelerini; bunun mümkün olmaması halinde ise yargılama sürecinin süratle tamamlanması için gerekli müdahalede bulunulmasını rica etmiştir. Amman Büyükelçimiz ayrıca, Türkiye ve Ürdün arasında hükümlülerin nakline ilişkin olarak imzalanan anlaşmanın onay sürecinin henüz her iki tarafta da tamamlanmadığını, bununla birlikte, yargılama süreci sonucunda bir cezaya hükmedilmesi halinde hükümlü vatandaşlarımızın cezalarını çekmek üzere ülkemize nakledilmelerini talep edeceğimizi de belirtmiştir.

Ürdün Adalet Bakanı cevaben, olayın Ürdün karasuları içinde gerçekleşmesi nedeniyle yargı sürecinin de Ürdün'de tamamlanması gerektiğini; ancak, sürecin hızlandırılmasını teminen elinden geleni yapacağını, tutuklu vatandaşlarımızın iyi koşullarda bulundurulmalarına özen göstereceklerini, öte yandan, hükümlülerin nakline ilişkin anlaşmanın onay sürecini hızlandıracaklarını ifade etmiştir.

8. Bakanlığımızda gemi mürettebatının yakınlarıyla iki toplantı yapılmıştır.

Bu toplantılardan, 22.08.2012 tarihinde İsmail Aksoy'un annesi Tülay Aksoy ve dayısıyla yapılan 2,5 saat süren toplantıda, Ürdün'de devam eden adli süreçte yapılabilecekler ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Söz konusu toplantının tutanaklarından bu vatandaşlarımız için bir şey yapılamayacağına dair bir ifade kullanılmadığı görülmektedir. Öte yandan konunun, Akabe'de mahsur kalan mürettebatın yurda dönüş meselesi olmaktan çıktığı ve adli kovuşturma geçiren vatandaşlarımıza konsolosluk himayesi sağlanması hususuna dönüştüğünün muhtelif defalar dile getirildiği görülmektedir.